

**«СӘРСЕН АМАНЖОЛОВ АТЫНДАҒЫ ШЫҒЫС
ҚАЗАҚСТАН УНИВЕРСИТЕТІ» КЕ АҚ**

БЕКІТЕМІН

**Басқарма төрағасы –
ректор, профессор**

М. Төлеген

2023 ж.

**(Басқарма отырысының
хаттамасы**

2023 № 9)

**ӨРТКЕ ҚАРСЫ ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ
ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ**

ЖҰМЫС НҰСКАУЛЫҒЫ

ШҚУ ЖН 003-23

Екінші басылым

Көшірме № _____

Енгізу күні _____

Өскемен қаласы

2023 ж.

2023 жылғы 11 мамыр №10

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 2 беті

Мазмұны

1	Жалпы ережелер	3
2	Нормативті сілтемелер	3
3	Қысқартулар мен түсініктемелер	4
4	Терминдер мен анықтамалар... ..	4
5	Университет ғимараттары мен аумағындағы өрт қауіпсіздігі талаптары	5
6	Электр қондырғыларына қойылатын өрт қауіпсіздігі талаптары.....	9
7	Өрт сөндіру құралдарын қолдану ережесі.....	10
8	Өрт кезіндегі іс-қимылдар тәртібі.....	12
9	Эвакуация жолдары.... ..	13
10	Өзгерістер	14
11	Келісу, сақтау және тарату.....	15

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 3 беті

1 Жалпы ережелер

1.1. Осы өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы барлық ПОҚ, қызметкерлер, білім алушылар мен «Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ (ары қарай - Университет) мүлкін өрттен қорғау мақсатында әзірленді.

1.2. Университеттің ПОҚ және қызметкерлері жұмысқа өртке қарсы нұсқамадан өткен соң ғана жіберілуге және өрт-техникалық минимум бағдарламасы бойынша кезекті оқудан өтуге тиіс.

Өртке қарсы нұсқамадан өту барысында, жаңа келген ПОҚ мен қызметкерлер мыналармен танысуға тиіс:

- ұйымда белгіленген өртке қарсы режиммен, сондай-ақ ішкі тәртіп нұсқауларымен және өзге өрт қауіпсіздігі талаптарымен;
- жұмыс учаскелеріндегі барынша өрт қауіпті жерлермен;
- өрт туындайтын ықтимал көздермен және себептермен, олардан сақтандыру шараларымен және өртті байқаған кездегі әрекеттермен;
- жұмыс орнында, қондырғыда, аппаратта, цехта және ұйым аумағында лапылдап жануды болдырмау үшін, жұмысты бастар алдында, процесте және аяқтағаннан кейін, жұмыстан кетер алдында сақталуға тиіс өрт қауіпсіздігі шараларымен;
- өрт сөндіру құралдарын пайдалану әдістерімен, өрт сөндіру ережелерімен және тәсілдерімен.

1.3 Әрбір ПОҚ, қызметкер және студент қабылданған өртке қарсы режимді орындауы, өрт сөндіру құралдарын дұрыс пайдалана білуі, өрт кезінде эвакуация жолдары мен тәртіптерін білуі тиіс.

2 Нормативті сілтемелер

2.1 Осы нұсқаулықта келесі нормативті құжаттамаларға сәйкес пайдаланылды:

2.1.1 2014 жылғы 11 сәуірдегі №188-V «Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;

2.1.2 «Өрт қауіпсіздігі қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрінің 2022 жылғы 21 ақпандағы №55 бұйрығы.

2.1.3 «Халықты және азаматтық қорғау саласындағы мамандарды ақпараттандыру, білімді насихаттау, оқыту қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрінің 2020 жылғы 2 шілдедегі №494 бұйрығы.

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 4 беті

3 Қысқартулар мен түсініктемелер

Университет – «Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғам;

ЖН – жұмыс нұсқаулығы;

ШҚУ ҚР – Шығыс Қазақстан университеттің құжатталған рәсімі;

СІҚЕЖЖБӨ – сапаны ішкі қамтамасыз ету жүйесі жөніндегі басшылықтың өкілі;

СХЫЖАБ – стратегия, халықаралық ынтымақтастық және аккредиттеу бөлімі;

ҚҚЖББ – құжаттамалық қамтамасыз ету және бақылау бөлімі;

ҚБЖ – құрылымдық бөлімнің жетекшісі;

ПОҚ – профессор-оқытушылар құрамы;

АҚ – азаматтық қорғаныс;

ТЖ – төтенше жағдайлар;

ЭҚЕ – электр қондырғыларын орнату ережесі.

4 Терминдер мен анықтамалар

4.1 Осы нұсқаулықта нормативті құжаттамаларға сәйкес келесі терминдер мен анықтамалар пайдаланылды:

Қауіпсіз аймақ - адамдар өрттің қауіпті факторлары әсерінен қорғалатын немесе өрттің қауіпті факторлары жоқ аймақ;

Өрт қауіпсіздігі саласындағы нормативтік құжат - нормалар, ережелер және өрт қауіпсіздігі саласындағы басқа да талаптарды белгілейтін құжат;

Объекті - өрт қауіпсіздігі белгіленген немесе белгіленуге тиіс заңды немесе жеке тұлғаның мүлік кешені (немесе оның бөлігі) (аумақ, ғимарат, көлік құралдары, технологиялық қондырғылар, жабдықтар, агрегаттар, бұйымдар және өзге мүлікті қоса алғанда);

Адамдар көп келетін объект - бір мезгілде жүз және одан астам адамның келуіне есептелген сауда, қоғамдық тамақтандыру, тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарының, дене шынықтыру-сауықтыру, спорт, мәдени-ағарту және ойын-сауық ұйымдарының, діни мекемелердің, көңіл көтеру орындарының, барлық көлік түрлері вокзалдарының ғимараттары, құрылыстары мен үй-жайлары, сондай-ақ бір мезгілде жиырма бес және одан астам адамның келуіне есептелген денсаулық сақтау, білім беру ұйымдарының, қонақ үйлердің ғимараттары мен құрылыстары;

Өрт сөндірудің бірінші құралдары - өрттің бастапқы дамуы кезінде өртпен күресу үшін пайдаланылатын адамдар алып жүретін немесе тасымалданатын өрт сөндіру құралдары;

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 5 беті

Өрт - адам өмірі мен денсаулығына зиян, қоғам және мемлекет мүддесіне материалдық шығын келтіретін бақыланбайтын жану;

Объектінің өрт қауіпсіздігі - өрттің пайда болуы және дамуының, сондай-ақ өрттің қауіпті факторларының адам және материалдық құндылықтарға әсерін алдын алу мүмкіндігін сипаттайтын объекті күйі;

Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету жүйесі - өрттің алдын алу және объектіге одан келетін шығынды азайтуға бағытталған ұйымдастыру шаралары мен техникалық құралдар жиынтығы;

Өртке қарсы тосқауыл - оттөзімділіктің нормаланған шегі және құрастырылымдық өрт қауіптілігінің нормаланған класы бар құрылыс құрастырылымы, ғимараттың көлемді элементі немесе ғимараттың бір бөлігінен екіншісіне немесе ғимараттар арасында өрттің таралуын болдырмауға арналған басқа тәсіл;

Эвакуация - адамдардың үй-жайдан сыртқа немесе өрттің қауіпті факторларының әсер ету мүмкіндігі бар қауіпсіз аймаққа ұйымдастырылған өздігінен қозғалу, сондай-ақ қозғалу мүмкіндігі шектеулі тұрғындар тобына жататын адамдардың өздігінен емес, қызмет көрсетуші мамандар жүзеге асыратын процесі;

Эвакуациялық шығу - тікелей сыртқа немесе қауіпсіз аймаққа эвакуация жолына алып баратын шығу;

Эвакуациялық жол (эвакуация жолы) - адамдардың өрт кезінде қауіпсіз көшіру талаптарын қанағаттандыратын қауіпсіз аймаққа немесе тікелей сыртқа алып келетін қозғалыс және (немесе) орын ауыстыру жолы;

Электр жабдығы - электрэнергиясын пайдаланып жұмыстың сәйкес түрін орындау үшін арналған электротехникалық бұйымдар және (немесе) электротехникалық құрылғылар жиынтығы.

5 Университет ғимараттары мен аумағындағы өрт қауіпсіздігі талаптары

5.1. Университеттің аумақтарында уақытында жанғыш қалдықтардан, коқыстан, ыдыстан тазартылуға тиіс. Барлық қалдықтарды арнайы жәшіктерге немесе контейнерлерге жинап, сосын шығару керек.

5.2. Университеттің аумақтарындағы ғимараттар, құрылымдар, ашық қоймалар арасы уақытында жанғыш қалдықтардан, қоқыстан, ыдыстан, ағаш жапырақтарынан, құрғақ шөптен және басқа жанғыш материалдардан тазартылуға тиіс.

5.3. Ғимараттарға, құрылымдарға, ашық қоймаларға, сыртқы өрт сөндіру сатыларына және өртке қарсы сумен жабдықтау көздеріне апаратын жолдар, өтетін жерлер және кіре берістер өрт сөндіру техникасының өтуі үшін қашан да

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 6 беті

бос болуға және дұрыс күйінде күтіп ұсталуға, ал қыста қардан және мұздан тазартылуға тиіс.

5.4. Өт жағу, қалдықтар мен ыдыстарды өртеу ғимараттар мен құрылымдардан 50 м кем болмайтын арақашықтықта іске асырылуға тиіс.

5.5. Университеттің барлық нысандары келісілген нормаға сәйкес дұрысталған бастапқы өрт сөндіру құралдарымен, өртке қарсы қызметті шақыру үшін байланыс құралдарымен қамтамасыз етілген болуы тиіс.

5.6. Эвакуациялық жолдар саны, олардың мөлшері, жарықтандыру жағдайы құрылыс нормаларының талаптарына сәйкес болуы тиіс.

5.7. Есіктердің өздігінен жабылуына арналған құрылғы дұрыс күйінде күтіп ұсталуға тиіс.

5.8. Университеттің барлық нысандары бастапқы өрт сөндіру құралдарының тиістілік нормаларына сәйкес жарамды бастапқы өрт сөндіру құралдарымен, өртке қарсы қызметті шақыруға арналған байланыс құралдарымен қамтамасыз етілуі және қолданыстағы нормаларға сәйкес автоматты өрт дабылы жүйелерімен, автоматты өрт сөндіру қондырғыларымен және адамдарды өрт туралы хабардар етумен жабдықталуы тиіс.

5.9. Ғимараттар мен құрылымдар найзағайдан қорғайтын құрылғылармен жабдықталуы керек.

5.10. Ғимараттар мен құрылымдардың өртке қарсы қорғау жүйелері мен құралдары (өрт сөндіру және өрт белгісін беру қондырғылары, өрт кезінде адамдарды құлақтандыру және эвакуациялауды басқару, түтінге қарсы қорғау және өртке қарсы сумен жабдықтау жүйелері, өртке қарсы есіктер, клапандар мен люктер, басқа өртке қарсы кедергілерде ойықтарды толтырғыштар, бастапқы өрт сөндіру құралдары) үнемі дұрысталған жұмыс күйінде болуы керек.

5.11. Өрттің туындауына әкеліп соқтыратын бұзылулары болатын жабдықта, қондырғы мен станокта, сондай-ақ сөндірілген бақылау-өлшеу аспаптарында және белгіленген температура режимдерін, қысымды және қауіпсіздік шарттарымен реттелген басқа параметрлерді бақылауды қамтамасыз ететін технологиялық автоматикада жұмыстар жүргізуге рұқсат етілмейді.

5.12. Құрылыс құрастырылымдарының, өндейтін және жылу оқшаулайтын жанғыш материалдардың, жабдықтың металл тіреулерінің оттан қорғайтын жабындарының (сылақ, арнайы бояулар, лактар, оттан қорғайтын қасиеттерінің кемуін және төмендеуін қоса алғанда, сылама) бұзылуына тыйым салынады.

Нормативтік құжаттар талаптарына сәйкес өңделген (сіндірілген) ағаш құрастырылымдар мен маталар өндеудің қолданылу мерзімі аяқталғанда немесе құрамдарының оттан қорғау қасиеттері кеміген жағдайда, қайта өңделуге (сіндірілуге) тиіс.

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 7 беті

Оттан қорғап өңдеу (сіндіру) жағдайы техникалық құжаттамада көрсетілген мерзімде немесе жылына бір реттен кем болмай тексерілуге тиіс.

5.13. Аумақтың, ғимараттар мен құрылыстардың жарылыс-өрт қауіпті учаскелерінде ашық отты пайдалануға және темекі шегуге жол берілмейді. Жарылыс-өрт қауіп бар объектілер санатына жатпайтын аумақтарда, ғимараттар мен құрылыстарда темекі шегуге арналған арнайы бөлінген орындар айқындалады, олар «темекі шегуге арналған орын» Өрт қауіпсіздігі белгілерімен белгіленеді, өрт сөндіргішпен (көлемі кемінде 5 кг) және жанбайтын материалдардан жасалған урнамен жабдықталады.

5.14. Белгіленген тәртіппен әзірленген және бекітілген жобалық-сметалық құжаттамасыз ғимараттар мен құрылыстардың функционалдық тағайындалымын өзгертуге, күрделі жөндеу жүргізуге, техникалық қайта жабдықтау, қайта жаңарту және қайта жоспарлауға жол берілмейді.

5.15. Ғимараттардың, құрылымдар мен құрылыстардың шатырындағы сыртқы өрт сөндіру сатылары мен коршаулары дұрыс күйінде күтіп ұсталуға және бес жылда бер реттен кем болмай пайдалану сынауларына түсуге тиіс.

5.16. Бір эвакуациялық шығуы болатын үй-жайларда 50 және одан артық адамның бір мезгілде болуына тыйым салынады.

Отқа төзімділік деңгейі IV және V ғимараттарда, құрылымдар мен құрылыстарда 50 және одан артық адамның бір мезгілде болуына бірінші қабаттағы үй-жайда ғана рұқсат етіледі.

5.17. Көрермен, түскі тамақ ішетін, көрме, сауда, биржалық, діни және басқа залдарда (үй-жайларда), трибуналарда, сондай-ақ басқа үй-жайлардағы келушілер санының жобалау нормаларымен белгіленген немесе эвакуациялау жолдарының өткізу қабілеттілігіне байланысты есептеліп анықталған саннан асуына тыйым салынады.

Жобалау нормаларында есептеуге арналған деректер болмаған кезде, адамдарды залдардан 2 минуттан артық болмайтын уақытта эвакуациялау, ал есептік ауданы бір келушіге есептегенде 0,75 м² кем болмай қабылдауға тиіс.

5.18. Шатыр асты үй-жайларының, сондай-ақ технология шарттары бойынша адамдардың тұрақты болуы талап етілмейтін техникалық қабаттар мен жертөлелер есіктері құлыппен жабылуы керек. Аталған үй-жайлардың есіктерінде кілттердің сақталатын орны туралы ақпарат ілінеді.

5.19. Пайдаланылған сүрту материалдары қақпақпен жабылатын, жанбайтын материалдан жасалған жүксауытқа жиналуы керек. Пайдаланылған сүрту материалдарын жинау кезеңділігі олардың жұмыс орындарында жинақталып қалуын болдырмауға тиіс. Жұмыс ауысымы аяқталған кезде, аталған жүксауыттар ішіндегісін ғимараттың шетіне апарып тастау қажет.

5.20 Ғимараттар мен құрылыстарда (жеке тұрғын үйлерді қоспағанда):

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 8 беті

– жертөлелерде, цоколь қабаттарында, шатырларда, техникалық қабаттар мен үй-жайларда, желдету камераларында тез тұтанатын және жанғыш сұйықтықтарды, жарылғыш заттарды, пиротехникалық бұйымдарды, жанғыш газдары бар баллондарды, аэрозоль орамындағы тауарларды, целлулоидты, жарылыс-өрт қауіпті, жанғыш заттар мен материалдарды сақтауға және жинауға;

– жобалау құжаттамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, жертөлелерді, цокольдық қабаттарды, шатырларды, техникалық қабаттарды және үй-жайларды, желдеткіш камераларын нысаналы мақсатынан тыс пайдалануға және қолдануға;

– лифт холлдарын нысаналы мақсатынан тыс пайдалануға;

– қабаттардағы дәліздерден, холлдардан, фойеден, тамбурлардан және баспалдақ алаңдарынан эвакуациялық шығу жолдарының жобада көзделген есіктерін, сондай-ақ эвакуациялау жолдарында өрттің қауіпті факторларының таралуына кедергі келтіретін басқа да есіктерді алып тастауға;

– нәтижесінде адамдарды қауіпсіз эвакуациялау жағдайлары нашарлайтын, өрт сөндіргіштерге, өрт крандарына және басқа да өрт қауіпсіздігі құралдарына қол жеткізу шектелетін немесе автоматты өртке қарсы қорғау жүйелерінің (автоматты өрт сигнализациясының, стационарлық автоматты өрт сөндіру қондырғыларының, түтін жою жүйелерінің, құлақтандыру және эвакуациялауды басқару жүйелерінің) әрекет ету аймағы азаятын көлемдік-жоспарлау шешімдерін өзгертуді жүргізуге;

– есіктерді, люктерді, жанама секцияларға өтетін жерлерді және эвакуациялау сатыларына шығу жолдарын үйіп тастауға, балкон араларындағы сатыларды демонтаждауға, сондай-ақ пәтерлердің балкондары мен лоджияларындағы люктерді дәнекерлеуге;

– май сіңген сүрткіш материалды жинамай қалдыруға;

– ғимараттың барлық қабаттарының терезелерінде және жертөлелердің терезелеріндегі ойықтарда (қоғамнан уақытша оқшаулауды қамтамасыз ететін арнайы мекемелердің және қылмыстық-атқару жүйелері объектілерінің, мекеме қоймаларының, кассаларының, қару-жарак бөлмелерінің, құпия бөлімдерінің, прекурсорларды сақтау және олардың айналымы үй-жайларын қоспағанда) торларды орнатуға;

– түтінденбейтін баспалдақ алаңдарына апаратын балкондарды, лоджияларды және галереяларды шынылауға;

– баспалдақ торларында, алаңдарында және дәліздерде қоймалар (қосалқы үй-жайлар) орнатуға, сондай-ақ баспалдақ сатыларының астында және баспалдақ алаңдарында заттарды, жиһаз бен басқа да жанғыш материалдарды сақтауға жол берілмейді. Бірінші және цокольдік қабаттардың

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 9 беті

баспалдақ сатыларының астында орталық жылу беруді басқару тораптарына, су өлшеу тораптарына және жанбайтын материалдардан жасалған қалқалармен қоршалған электр қалқандарына арналған үй-жайларды орналастыруға жол беріледі;

– ғимараттардың өндірістік және қойма үй-жайларында (отқа төзімділігі V дәрежелі ғимараттардан басқа) жобалау құжаттамасында көзделген жағдайлардан басқа, жапсарлас үй-жайларды орнатуға;

– өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету және өрт сөндіру құралдарына, сондай-ақ құтқару құрылғыларын бекіту орындарына өту жолдарын үйіп тастауға және жабуға жол берілмейді.

6 Электр қондырғыларына қойылатын өрт қауіпсіздігі талаптары

6.1. Электр қондырғылары ЭҚЕ немесе басқа да нормативтік құжаттарға сәйкес жөнделуі және пайдалануы тиіс.

6.2. Үй-жайлардағы электрлік қондырғылар мен тұрмыстық электрлік аспаптар жұмыс ауысымы аяқталған кезде тоқсыздандырылуы керек.

Кезекші жарық түсіру, өрт сөндіру және өртке қарсы сумен жабдықтау қондырғылары, өрт сөндіру және күзет-өрт сигналын бергіштер кернеуде қосылып қалуы керек. Басқа электрлік қондырғылар мен электртехникалық бұйымдарды (оның ішінде тұрғындық үй-жайларда), егер бұл олардың функционалдық қолданысымен шарттасқан және (немесе) пайдалану жөніндегі нұсқаулық талаптарымен қарастырылған болса, кернеуде қалдыруға рұқсат етіледі.

6.3. Электр қондырғыларын пайдалану кезінде:

– дайындаушы зауыттың нұсқаулығында жазылған қауіпсіздік талаптары бұзылған электр желілері мен электр энергиясын қабылдағыштарды, өрттің шығуына (ұшқындауға, қысқа тұйықталуға, кабельдер мен сымдардың окшаулағышының шамадан тыс қызуына, автоматты басқару, аварияға қарсы және өртке қарсы қорғау жүйелерінің істен шығуына) әкелуі мүмкін ақаулары бар электр қабылдағыштарын пайдалануға, сондай-ақ окшаулағышы зақымданған немесе қорғағыш қасиеттері жойылған электр сымдары мен кабельдерін пайдалануға;

– электр энергиясын қабылдағыштарды дайындаушы зауыт көздеген конструкция мен қорғау жүйелерін, оның ішінде бүлінген және бекітілмеген электр қондырғылары бұйымдарын пайдалануға;

– конструкциясында көзделген жылу реттегіштер болмаған немесе ақау болған кезде электр қыздырғыш аспаптарын қолдануға;

– электр үтіктерді, электр плиткаларын, электр шәйнектерін және басқа электр қыздыру аспаптарын дайындаушы зауыттың нұсқаулығында көзделген

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 10 беті

болса, өрттің шығу қаупін болдырмайтын арнайы тұғырықтарсыз (қоректендіру цокольдерінсіз, қыздырғыш дөңгелектерсіз) пайдалануға;

- стандартты емес (қолдан жасалған) электр қыздыру аспаптарын қолдануға, калибрленбеген балқығыш ендірмелерді және шамадан тыс жүктеме мен қысқа тұйықталудан қорғайтын қолдан жасалған аппараттарды пайдалануға;

- электр қалқандарының, электр қозғалтқыштарының және іске қосу аппаратурасының жанына өрт қауіпті және (немесе) жарылыс-өрт қауіпті заттар мен материалдарды орналастыруға (қоймалауға);

- жарылыс қаупі және өрт қаупі бар аймақтарда дайындаушы зауыттың жарылыстан және (немесе) өрттен қорғау деңгейі мен түрінің белгілеуі жоқ электр жабдығын қолдануға жол берілмейді.

7 Өрт сөндіру құралдарын қолдану ережесі

7.1. Университеттің барлық ғимараттары қолданыстағы нормаларға сәйкес жарамды алғашқы өрт сөндіру құралдарымен қамтамасыз етілуі тиіс.

7.2. Бастапқы өрт сөндіру құралдарына қозғалмалы өрт сөндіру құралдары, өрт сөндіру кранының құралдары, ұнтақ тәріздес жәшіктер және өртке қарсы тұратын маталар жатады.

7.3. Өрт сөндіргіштерді қуыстарға орналастыру жағдайларынан басқа қорғалатын бөлмелерден ғимараттың көшіру жолына орналастыруға жол берілмейді.

7.4. Өрт сөндіргіштерді және басқада өртке қарсы құрал-саймандарды шаруашылық, өндірістік мақсатта пайдалануға тиым салынады.

7.5. Өндірістік ғимараттар мен өнеркәсіптік кәсіпорындардың аумақтарында бастапқы өрт сөндіру құралдарын орналастыру үшін арнайы өрт қалқандары орнатылуы қажет.

7.6. Ішкі өртке қарсы су құбырларының өрт сөндіру шүмектері 1,35 м биіктікте орнатылып, пломбаланатын өрт сөндіру шкафтарында бекітілген жеңдермен және оқпандармен жинақталуы қажет.

7.7. Өрт сөндіруге арналған су құбырының желілері жарамды жағдайда болуы және талап етілген өрт сөндіруге қажетті судың мөлшері бойынша қамтамасыз етілуі қажет. Олардың жұмысқа қабілеттілігін тексеру жылына екі рет (көктемде, күзде) жүргізіледі.

7.8. Өрт сөндіргіштер құралдары алғашқы жалындаған отты өшіруге арналған құрал болып табылады. Өрт сөндіргіштер қозғалмалы және қолға арналған болып бөлінеді. Қолға арналған өрт сөндіргіштер 10 л көлемге дейін заряд сиятындай болады. Қозғалмалы өрт сөндіргіштер үлкен көлемде болып, арнайы арбалармен тасылады.

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАК		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 11 беті

7.9. Өрт сөндіргіш құралдар төмендегідей болып бөлінеді:

Көбікті. Жанып жатқан сұйықтықтарды (бензин, май, лак және т.б.) сөндіруде қолданылады. Сондай-ақ, аумағы 1 шаршы метрден аспайтын, бірақ, тоқ күшінің әсері жоқ аумақтағы отты сөндіруге пайдалануға болады.

Ұнтақты. Тез жанғыш сұйықтықтарды, пластмасса, бояу, лак, 1000 вольтқа дейінгі тоқ күші бар электр құрылғыларындағы жалынды ауыздықтай алады.

Көмірқышқылды. Түрлі заттар мен материалдарды, тоқ күшінің әсері бар электр құрылғыларын және түрлі сұйықтықтардағы жалынды сөндіруге арналған. Бұл сөндіргіш құралдар мұрағаттардағы, өнер туындылары сақталған орындардағы өртті сөндіруде таптырмас құралы. Егер, назар салып қарасаңыздар, әр өрт сөндіргіш құралдың бетінде оның қандай орындарға арналғаны туралы ақпарат көрсетіледі.

Өрт сөндіргіш құралды пайдалану тәртібі:

Пломбаны жұлып, мұрындықты суырып алыңыз. Қонышты жану ошағына қарай ұстап, сөндіруді бастаңыз. Сөндіру ошақтан 1,5-2 метр жерде жүру керек.

Өрт сөндіргішті тік күйде ұстау керек. Өны жылу беру құрылғыларынан, күн сәулесінің тік түсуінен, балалар жүретін жерден алыста ұстау керек. Қолданылған өрт сөндіргішті арнайы ұйымға қайта толтыруға жіберу керек. Олардың істен шыққан шықпағанын квартал сайын сырттай тексеру керек. Әрбір өрт сөндіргіште қысым мен жұмыскерлігін көрсетіп отыратын монометр бар. Өртсөндіргішті сыртынан қарап тексеру жүргізген кезде:

- пломбасы болу керек, егер ол болмаса, өртсөндіргіш жарамсыз деп саналады.
- өрт сөндіргіштің корпусында нұсқаулық пен паспорты болу керек.
- өрт сөндіргіш толық қамтылған болу керек (қонышы, клапан мен мұрындық, қысым индикаторы).

7.10. Өрт сөндіргіштерді орналастыру, қызмет көрсету мен қолдану тәртібі дайындаушы-кәсіпорын нұсқаулығына, қолданыстағы нормативтік-техникалық құжаттарға, сондай-ақ мынадай талаптарға сәйкес жүзеге асырылуы тиіс:

- өрт сөндіргіштерді қуыстарға орналастыру жағдайларынан басқа қорғалатын бөлмелерден ғимараттың көшіру жолына орналастыруға жол берілмейді;
- өрт сөндіргіштер еден деңгейінен өрт сөндіргіштің сыртына дейін 1,5 м аспайтын биіктікте, ал есіктің ашылуы кезінде оның жанынан 1,2 м қашықтықта орналастырылуы қажет;
- өрт сөндіргішке арналған шкаф пен тумбаның құрылысы мен сыртқы безендірілуі олардың ішінде өрт сөндіргіштің сақталатындығын бірден анықтауға болатындай болуы қажет;

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 12 беті

– өрт сөндіргіштер олардың қаңқаларындағы нұсқау жазуы көрінетіндей етіп орналастырылады.

8 Өрт кезіндегі іс-қимылдар тәртібі

8.1. Өртті немесе оның жану белгілерін (түтінді, күйік иісін, температураның жоғарылауын т.б.) байқаған кезде:

– өрт туралы бірден **101 немесе 112** нөмері арқылы өртке қарсы қызметке хабарлауға (бұл ретте объектінің мекен-жайын, өрт болған орынды, сондай-ақ өзінің аты-жөнін хабарлауы қажет);

– адамдарды көшіру, өртті сөндіру және материалдық құндылықтарды сақтау жөнінде шаралар қолдануы тиіс.

8.2. Өрт болған жерге келген құрылымдық бөлімшенің басшысы немесе басқа лауазымды адам:

– өрт туралы өрт сөндіру қызметі орғанына хабарламаны қайталап, университет басшылығына және объектінің жауапты тұлғаға хабарлау;

– адамдар өміріне қауіп төнген жағдайда шұғыл түрде қолда бар күштер мен құралдарды пайдалана отырып, оларды құтқаруды ұйымдастыру;

– өртке қарсы қорғаныстың (өрт туралы адамдарды хабарлар ету, өрт сөндіру, түтінге қарсы қорғаныс) автоматты жүйесінің іске қосылғандығын тексеру;

– қажет болған жағдайда электрэнергияны (өртке қарсы қорғаныстың жүйесін қоспағанда) өшіруі, тасымалдаушы қондырғылардың жұмысын, агрегаттарды, аппараттарды тоқтатуы, шикізаттық, газды, бу және су коммуникацияларын жабуы, авариялық және олармен жапсарлас тұрған бөлмелердің желдету жүйесінің жұмыстарын тоқтатуы, ғимараттың түтіндеуі мен өрттің таралуын болдырмауға себепші болатын басқа да шараларды орындау;

– өрт сөндіру шараларымен байланысты жұмыстардан басқа ғимараттағы барлық жұмыстарды тоқтату;

– қауіпті аймақ шегінен өрт сөндіруге қатыспайтын барлық жұмысшыларды алыстату;

– өртке қарсы қызметі бөлімшелері келгенге дейін өрт сөндіру жөнінде (объектінің өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып) жалпы басшылық жүргізу;

– өрт сөндіруге қатысушы жұмысшылардың өрт қауіпсіздігі талаптарын сақтауды қамтамасыз ету;

– өрт сөндірумен бірге материалдық құндылықтарды көшіру мен қорғау ұйымдастыру;

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 13 беті

– өртке қарсы қызметі бөлімшелерін күтіп алуды ұйымдастыруы және өрт орнына және өртке қарсы сумен қамтамасыз ету көздеріне өрт сөндіру машиналарының өтуі үшін төте жолды таңдауда көмектесуі тиіс.

8.3. Объектіде болған әр өрт бойынша әкімшілік өрттің пайда болуы мен дамуына себеп болған жағдайлар туралы түсінік беруге және алдын алу шараларын жүзеге асыруы тиіс.

9 Эвакуация жолдары

9.1. Эвакуациялық жолдар мен шығуларды пайдалану кезінде белгіленген тәртіппен бекітілген өрт қауіпсіздігі саласындағы жобалық шешімдерді және нормативтік құжаттар талаптарын сақтау қамтамасыз етілуге тиіс (оның ішінде эвакуациялық жолдар мен шығуларға жарық түсіру, саны, өлшемдері және көлемдік-жоспарлау шешімдері бойынша, сондай-ақ эвакуациялау жолдарында өрт қауіпсіздігі белгілерінің болуы бойынша).

9.2. Эвакуация жолдарындағы есіктер еркін және ғимараттан шығатын бағыт бойынша ашылуға тиіс.

9.3. Эвакуациялық шығулар есіктеріндегі тиектер ғимарат (құрылым) ішінде болатын адамдардың тиектерді ішінен кілтсіз ашу мүмкіндігін қамтамасыз етуге тиіс.

9.4. Көлемді өздігінен жарқырайтын, автономды және электр желісінен қоректенетін, эвакуациялау жолында пайдаланылатын өрт қауіпсіздігі белгілері (оның ішінде «Эвакуациялық (қосалқы) шығу», «Эвакуациялық шығу есігі» деген жарық нұсқағыштар) үнемі дұрыс және қосылған күйінде болуға тиіс.

Көрермен, көрсету, көрмелік және басқа залдарда жарық нұсқағыштарды адамдардың қатысуымен іс-шаралар өткізген уақытта қосуға рұқсат етіледі.

Эвакуациялық жарық түсіру жұмыстық жарық түсіру электр қорегі тоқтатылған кезде қосылуға тиіс.

9.5. Эвакуациялық жолдар мен шығуларды пайдаланған кезде:

– эвакуациялық жолдар мен шығуларды (оның ішінде өтетін жерлер, дәліздер, тамбурлар, галереялар, лифті холлдары, басқыш алаңдары, басқыш шабақтары, есіктер, эвакуациялық люктер) түрлі материалдармен, бұйымдармен, жабдықтармен, өндірістік қалдықтармен, қоқыспен және басқа заттармен үйіп тастауға, сондай-ақ эвакуациялық шығу есіктерін шегелеп тастауға;

– шығу тамбурларында (пәтерлер мен жеке тұрғын үйлерді қоспағанда) киімге арналған кептіргіштер мен ілгіштер, гардеробты орналастыруға, сондай-ақ керек-жарақтар мен материалдарды сақтауға (оның ішінде уақытша);

– эвакуациялау жолдарында табалдырықтар (есіктердің ойықтарындағы табалдырықтарды есептемегенде) орнатуға, қозғалмалы және көтеріліп-

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 14 беті

түсірілетін есіктер мен қақпалар, айналатын есіктер мен турникеттер, сондай-ақ адамдарды еркін эвакуациялауға кедергі келтіретін басқа құрылғыларды орнатуға;

- қабырғалары мен төбелерін өңдеуге, қаптауға және бояуға арналған жанғыш материалдарды, сондай-ақ отқа төзімділік деңгейі V ғимараттарды есептемегенде, эвакуациялау жолындағы сатылар мен басқыш алаңдарын қолдануға;

- отқа төзімділігі V дәрежелі ғимараттардан басқа, эвакуациялау жолдарында баспалдақтар мен саты алаңдарының қабырғалары мен төбелерін өңдеу, қаптау және сырлау үшін жанғыш материалдарды қолдануға;

- басқыш шабақтарының, дәліздердің, холлдар мен тамбурлардың өздігінен жабылатын есіктерін ашық күйінде бекітуге, сондай-ақ оларды алып тастауға;

- түтіндемейтін басқыш шабақтарының ауа аймақтарының терезе жапқыштарын шынылауға немесе жабуға;

- арқауланған шыныны есіктер мен фрамугтарды шынылауда жай шынымен ауыстыруға жол берілмейді.

9.6. Көпшілік адамдар болатын объектілерде электр энергиясы сөніп қалған жағдайда, қызмет көрсететін қызметкерлер құрамы электрлік қолшамдармен қамтамасыз етілуге тиіс. Қолшамдар санын басшы объектінің ерекшеліктеріне, кезекші қызметкерлер құрамының болуына, ғимараттағы адамдар санына байланысты анықтайды, бірақ кезекші қызметкерлер құрамының әрбір кезекшісіне біреуден кем болмай.

9.7. Көпшілік адамдар болатын үй-жайлардағы кілемдер, кілем алашалар және басқа еден төсеніштері еденге сенімді бекітілуі керек.

Эвакуациялау жолында жанған кезде жанғыш және уытты өңдеу материалдарды, кілемдерді және үстіңгі бетке жануды тез таратуға қабілетті басқа еден төсеніштерін қолдануға тыйым салынады.

10 Өзгерістер

10.1 ЖН-на өзгерістер мен толықтырулар енгізу СІҚЕЖЖБӨ-нің рұқсаты бойынша жүзеге асырылады және өзгеріс туралы хабарлама құжат түрінде оның қолы қойылып ресімделеді. Өзгерту туралы хабарлама парағы белгіленген нысанға сәйкес ресімделеді және осы ЖН орналасқан барлық құрылымдық бөлімшелерге беріледі. Түпнұсқаға және есепке алынған жұмыс даналарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу ШҚУ ҚР 001-20 талаптарына сәйкес жүргізіледі. Сақтауға берілген ЖН-на өзгерістер туралы хабарламаны шығаруды тек әзірлеуші жүргізеді. ЖН-на өзгерістерді ҚБЖ өзгерістер мен толықтыруларды тіркеу парағына міндетті түрде белгі қоя отырып енгізеді.

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 15 беті

10.2 Түпнұсқаға және есепке алынған жұмыс даналарына өзгерістер мен толықтырулар енгізгені үшін ҚБЖ, ҚҚжББ және СХЫЖАБ жауапты болады.

10.3 ЖН-н тексеру кезеңділігі туралы бақылау парағына міндетті түрде жазбаны енгізумен үш жылда бір реттен кем емес ҚБЖ-мен қайта қаралады.

10.4 ЖН-на өзгерістер мен толықтырулар енгізу үшін негіз болып табылуы мүмкін:

- нормативтік құжаттарға жаңадан өзгерістер мен толықтырулар енгізілген заң күші бар құқықтық актілер;
- басқарма төрағасы-ректордың бұйрықтары;
- құрылымдық бөлімшелер арасында міндеттерді қайта бөлу;
- құрылымдық бөлімшелерді қайта ұйымдастыру;
- СІҚЕЖжБӨ-нің рұқсатымен өзгерістер енгізу себептері көрсетілген ҚБЖ-нің қызметтік жазбасы.

10.5 Бөлімшенің атауы өзгерген кезде ЖН ауыстырылуы тиіс.

10.6 Ауыстырылған жағдайда университетте күші жойылған ЖН-ның барлық даналары алынып, жаңасына ауыстырылуы тиіс.

10.7 ЖН-ның ескіргендерін ауыстыру және алып тастау үшін ҚБЖ, ҚҚжББ және СХЫЖАБ жауапты болады.

10.8 Күші жойылған ЖН күшін жою үшін негіздемесін, күнін, «Күшін жойды» деген жазуды жасаған адамның қолын көрсете отырып, «Күші жойылды» деген жазумен белгіленеді және мұрағатқа орналастырылады. Мұрағаттық құжаттар жұмыс үшін пайдаланылмайды.

11 Келісу, сақтау және тарату

11.1 ҚР-ның нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес ЖН-н келісуді ҚБЖ жүзеге асырады.

11.2 ЖН-н ҚБЖ әзірлейді.

ЖН мыналармен келісіледі:

- ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесі жөніндегі басшылықтың өкілі;
- инновациялық даму және коммерцияландыру департаментінің директорымен;
- құжаттамалық қамтамасыз ету және бақылау бөлімінің жетекшісімен;
- персонал және құқықтық қолдау басқармасының жетекшісімен;
- комплеанс-офицермен;
- заңгер-кеңесшімен.

11.3 ЖН басқарма төрағасы-ректормен бекітіледі және ол жойылғанға дейін әрекет етеді.

	«Сәрсен Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан университеті» КЕАҚ		Келесі тексеру уақыты 2026 ж.
	Өртке қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыс нұсқаулығы	ЖН ШҚУ 003-23	19 беттің 16 беті

11.4 ЖН-ның түпнұсқасы ҚҚЖББ-нде сақталады, оның сақталуына ҚҚЖББ-нің жетекшісі жауапты болады.

11.5 Құрылымдық бөлімшенің барлық қызметкерлерінің ЖН-ның мазмұнымен жеке танысқаны үшін ЖН-ның түпнұсқасымен танысу парағына қол қойғызып, осы ЖН-ның мазмұнымен міндетті түрде танысқаны туралы хабарлау жолымен жаңа қызметкерді университетке жұмысқа қабылдау кезінде ҚБЖ жауапты болады.

11.6 Есепке алынған ЖН-ның даналарын таратуды ҚҚЕЖББ жүзеге асырады.

11.7 ЖН-ның есепке алынған жұмыс данасының бөлімшеде сақталуы үшін жауапкершілік ҚБЖ-не жүктеледі.

ӘЗІРЛЕДІ:

Азаматтық қорғау және еңбекті
қорғау штабының жетекшісі

Ж.Б. Жумажанов

КЕЛІСІЛДІ:

Ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесі
жөніндегі басшылықтың өкілі

И.В. Ровнякова

Инновациялық даму және
коммерцияландыру департаментінің
директоры

Н.Б. Алимбекова

Құжаттамалық қамтамасыз ету және
бақылау бөлімінің жетекшісі

А.К. Чудобаева

Персонал және құқықтық
қолдау басқармасының жетекшісі

К.Р. Раисова

Комплеанс-офицер

Г.Т. Байркенова

Заңгер-кеңесші

Д.М. Раева

